

vergadering **C22**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 12 oktober 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opening van een Vlaamse diplomatieke post in Kopenhagen – 4563 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opening van een diplomatieke post in Kopenhagen – 4573 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Philippe Muyters aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de ontwikkelingen rond de Chinese vastgoedreus Evergrande – 4602 (2020-2021)	8
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het pleidooi van Slovenië als voorzitter van de EU-Raad voor een uitbreiding van de EU met landen uit de Westelijke Balkan – 190 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Global Gateway, de EU-strategie om de concurrentie aan te gaan met China – 191 (2021-2022)	14
VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de nieuwe dualuseverordening met betrekking tot cybersurveillance – 4656 (2020-2021)	16
VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Vlaamse week op de Expo 2020 in Dubai – 188 (2021-2022)	19

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opening van een Vlaamse diplomatieke post in Kopenhagen – 4563 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opening van een diplomatieke post in Kopenhagen – 4573 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, vorige maand bent u naar Kopenhagen afgereisd om er een Vlaamse diplomatieke post te openen. Het gaat om de veertiende Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering. Uw regering heeft de ambitie verwoord om een diplomatiek netwerk uit te bouwen dat het hele Europese grondgebied bereikt. De diplomatieke post in Kopenhagen zal samen met de afvaardiging in Warschau heel Noord-Europa afdekken. De vertegenwoordiger daar heeft de belangrijke opdracht om Vlaanderen in Scandinavië in de kijker zetten als autonome deelstaat met ook bevoegdheden voor buitenlands beleid.

Op de agenda stonden eveneens enkele culturele contacten. Zo waren er bezoeken gepland aan het staatsmuseum voor kunst, het Danish Design Center en de Opera van Kopenhagen.

Minister-president, hoe verliep de officiële opening van de Vlaamse diplomatieke post in Kopenhagen? Hebt u daar een onderhoud gehad met de Deense minister van Buitenlandse Zaken, en wat werd er in dat geval besproken?

Hoe zal de diplomatieke vertegenwoordiger in Kopenhagen concreet Vlaanderen in de kijker zetten? Heeft de vertegenwoordiger concrete richtlijnen meegekregen? Zo ja, welke? Op welke Vlaamse bevoegdheden voor buitenlands beleid zal de vertegenwoordiger zich focussen?

U verklaarde eerder dat er voor de opening van de post in Kopenhagen een budget van meer dan 670.000 euro werd voorzien. Kunt u zeggen wat er deel uitmaakt van dat budget? Is dat volgens u voldoende? Is er al meer bekend over het budget dat voor de toekomstige werking van de diplomatieke post zal worden voorzien?

Minister-president, u waarschuwde eerder ook al voor de beperkte menskracht op de diplomatieke posten in het buitenland. Volstaat het huidige personeel in Kopenhagen voor het afdekken van heel Scandinavië? Zo ja, waar leidt u dat uit af? Zo niet, zult u nog aanvullend personeel aanwerven?

Kunt u ook zeggen hoe de culturele contacten verliepen in Kopenhagen? Werd u tijdens deze contacten vergezeld door Vlaamse culturele organisaties of instellingen? Zo ja, welke? Werden er nieuwe banden gesmeed tussen de Vlaamse en Deense culturele sector?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik sluit mij aan bij de vraag van de collega. Belangrijk is inderdaad dat met de opening van die diplomatieke post Vlaanderen zijn blik nu ook in de praktijk richt op het noorden, Scandinavië. Dat is een

belangrijke regio, met veel innovatie, en ook een hogere werkzaamheidsgraad. En het zou voor Vlaanderen op vele vlakken toch een belangrijk gidsland kunnen zijn.

Mijn vragen sluiten aan bij de vragen die eerder werden gesteld door collega Slagmulder.

Kunt u een verslag geven van uw bezoek aan Kopenhagen en de contacten die u hebt gehad? Hoe liep onder meer het contact met de Deense minister van Buitenlandse Zaken, die ook aanwezig was op de opening van de Vlaamse diplomatieke post in Kopenhagen?

Kunt u ook verduidelijking geven over de opdracht, het takenpakket van deze nieuwe diplomatieke post, en over de werkzaamheden? Misschien kunt u ook wat toelichting geven over het aantal medewerkers – Vlaamse medewerkers maar eveneens lokaal personeel dat daar zou werken.

We richten inderdaad onze blik op het noorden, maar het gaat ons niet alleen over Denemarken. Onze Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiger is naast Denemarken eveneens bevoegd voor Finland, Noorwegen en Zweden. Misschien kunt u wat uitleg geven over de relaties Vlaanderen-Denemarken, Vlaanderen-Finland, Vlaanderen-Noorwegen en Vlaanderen-Zweden? We spreken inderdaad altijd over Scandinavië, maar Scandinavië omvat natuurlijk meerdere landen.

We mogen nooit vergeten dat Noorwegen bijvoorbeeld geen lid is van de Europese Unie (EU). Samen vormen ze ook The Nordic Council. Er is ook een soort van samenwerkingsverband, een beetje zoals de Benelux, of zoals Baltic Council, of de Visegrádlanden. Het is toch bijzonder interessant dat wij vanuit Vlaanderen de band kunnen versterken met die noordelijke landen, met die Nordic Council.

Op welke vlakken werken we samen met die landen? Is er ruimte voor verbetering?

In welke mate kan de nieuwe diplomatieke post vanuit Vlaanderen bijdragen tot betere samenwerking tussen ons land – Vlaanderen – en de Scandinavische EU-lidstaten, in bepaalde Europese dossiers? Ik herinner u eraan dat, toen er vorig jaar bij het meerjarig financieel kader gesproken werd over de verantwoordelijke landen, Nederland daarbij was, maar Denemarken toch ook wel een van die voortrekkers was. Ik had graag gezien dat ook ons land, en toch zeker Vlaanderen, betrokken geweest zou zijn bij die verantwoordelijke landen, die toch wel degelijk ook wat hebben kunnen bereiken in de onderhandeling over het meerjarig financieel kader. Kan er bijvoorbeeld ook systematisch overlegd worden ten einde gemeenschappelijke standpunten in te nemen in dossiers van gemeenschappelijk belang?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel. Ik heb heel wat vragen gekregen van de collega's. Ik zal er een rode lijn door trekken, en proberen alles te beantwoorden. Mocht ik iets vergeten, dan mag u mij daar in de repliek natuurlijk nog altijd op wijzen, en dan zal ik proberen het nog te behandelen.

Ik onderscheid in de verschillende vraagstellingen vragen over de missie, over de werking van de post, en over de relatie tussen ons en de noordse landen.

Eerst en vooral is er de missie. Ik vind dat de zending, en de opening van onze nieuwe post, goed is verlopen. Ik heb, zoals jullie hebben aangegeven, een onderhoud gehad met de Deense minister van Buitenlandse Zaken, Jeppe Kofod. We hebben het gehad over de Vlaamse Noordstrategie. We hebben uitgelegd wat onze bedoelingen daarmee zijn, waarom Vlaanderen zijn blik op het Noorden richt. We hadden het ook over de mogelijkheden voor bilaterale samenwerkingen, met name

rond Europese dossiers, bijvoorbeeld rond open strategische autonomie, en technologische innovatie, in het bijzonder met betrekking tot klimaattransitie.

Daarnaast had ik ook een lunch met vertegenwoordigers van de grootste Deense bedrijven werkzaam in het veld van technologie rond energie, en hernieuwbare energie en gezondheidszorg. Daar waren ook Claire Tillekaerts, CEO van ons agentschap Flanders Investment & Trade (FIT) en onze Vlaamse economische vertegenwoordiger Kris Castelein erbij, samen met onze kersverse technologie-attaché Maarten Lambert.

Voor het culturele luik, ten slotte, werd ik vergezeld door de secretaris-generaal van het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) en mijn adviseur Kunsten, die aansluitend op de missie nog een aantal extra contacten hadden. Er zaten dus geen verenigingen uit het culturele veld, maar wel onze eigen administratie. Voor de ontmoeting met het Danish Design Centre sloot een expert van Z33 aan, dat is een museum in Hasselt. De ontmoetingen hadden vooral tot doel om verkennende contacten te leggen. Er werden geen concrete afspraken gemaakt.

Uiteraard werd ik tijdens de hele missie begeleid door onze nieuwe diplomatieke vertegenwoordiger in Denemarken, Dries Willems.

Jullie hadden een reeks vragen over de werking van de diplomatieke post: het takenpakket, de personeelsbezetting, het budget en de verhouding tot de Belgische ambassade.

Dries Willems is geaccrediteerd in Denemarken, Zweden, Noorwegen en Finland. Zijn opdracht is: Vlaanderen bekend te maken als autonome deelstaat met sterke, verdragsrechtelijke bevoegdheden, te rapporteren over relevante ontwikkelingen in zijn ambtsgebied en de samenwerking tussen Vlaanderen en de vier landen te faciliteren, te ondersteunen, en te gangmaken. Dat houdt in: mogelijkheden identificeren, belanghebbende overheden en organisaties met elkaar in contact brengen, en samenwerking ondersteunen en opvolgen.

In een eerste fase moest en moet de vertegenwoordiger de post uiteraard operationeel maken, met alle praktische zaken die daarbij komen kijken, zoals het inrichten van een geschikte locatie, het aanwerven van personeel, en ga zo maar voort. Daarnaast is de vertegenwoordiger al begonnen met de uitbouw van een netwerk ter plaatse om Vlaanderen en zijn bevoegdheden te duiden.

Voorts zijn er zendingen die moeten worden voorbereid. Ikzelf had uiteraard de openingszending en in oktober de zending naar Göteborg – dat was vorige week – en Stockholm. Minister Crevits neemt deel aan de koninklijke zending in oktober, en in november gaat collega Beke naar Denemarken.

De inhoudelijke scope van de samenwerking met de noordse landen zal zich toespitsen op drie punten. Het eerste is economie en innovatie. Het tweede gaat over alliantievorming rond Europese dossiers. En het derde betreft benchmarkoefeningen op nader te bepalen actuele beleidskwesties. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken zal deze agenda in de loop van de komende maanden omzetten in concrete prioriteiten voor de nieuwe post, in overleg met alle aangesproken beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid.

Wat de personeelsbezetting betreft, telt de post momenteel twee medewerkers: de diplomatiek vertegenwoordiger en de office manager. Het afdekken van het hele ambtsgebied van vier landen is een uitdagende, maar volgens ons werkbare opdracht. Ten eerste moet er goed gefocust worden op de prioritaire actiedomeinen. Ten tweede is de vertegenwoordiger niet onze enige antenne in die landen. We hebben in die landen ook Vlaamse economische vertegenwoordigers. Voor Denemarken hebben we er bovendien bewust voor gekozen om de economische vertegenwoordiging samen

met de diplomatieke vertegenwoordiging te huisvesten zodat de onderlinge samenwerking optimaal kan verlopen. FIT zit dus mee in de kantoren van de diplomatiek vertegenwoordiger.

Wat het budget betreft, zijn de volgende elementen inbegrepen in de ruim 670.000 euro: de loonkosten van het personeel, de inrichting en huur van het kantoor, de werkingskosten – dat gaat over energie, telecom enzovoort – de dienstreizen en de activiteiten van de diplomatieke vertegenwoordiger. De uiteindelijke uitgaven voor het volledige jaar 2021 voor de post worden geraamd op ongeveer 570.000 euro. Het gebudgetteerde bedrag volstaat dus. Voor de komende jaren budgetteren we wel dezelfde enveloppe van ruim 670.000 euro om de post op kruissnelheid te brengen.

Ten slotte is er, wat de werking van de post betreft, de samenwerking met de Belgische ambassade. Die verloopt goed. Tweewekelijks organiseert de Belgische ambassadeur een coördinatievergadering. De Belgische ambassadeur was gedurende de trip ook op meerdere gelegenheden aanwezig.

Dit brengt mij tot de laatste vragen, over de relaties tussen Vlaanderen en de noordse landen. In aanvulling op mijn antwoord op de vraag van de heer Vanlouwe rond de visienota kan ik hier volstaan met te zeggen dat de culturele en handelsbanden tussen onze naties diep en eeuwenoud zijn. Denken we maar aan de sterke cultuurhistorische verbondenheid door de Noordzee en door de Hanzesteden. Maar er bestaat ook samenwerking op economisch en wetenschappelijk gebied. Er is echter altijd nog ruimte voor verbreding en verdieping. Onze aanwezigheid ter plekke zal cruciaal zijn om dat proces te stimuleren, opportuniteiten te detecteren en Vlaanderen mee op de kaart te zetten. Het is de bedoeling om Vlaamse actoren in contact te kunnen brengen met partners uit het Noorden en natuurlijk ook omgekeerd.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u, minister-president, voor uw antwoord. Ik wil eerst en vooral toch nog eens beklemtonen dat het Vlaams Belang voorstander is van dit soort van diplomatieke posten. Wij zijn voorstander van het verder uitbouwen van onze Vlaamse diplomatie, en het richten van de blik naar het Noorden vinden we zeker een goede zaak. Als we, minister-president, naar het Noorden kijken, dan denk ik bijvoorbeeld ook aan IJsland. Dat is misschien wel een klein land qua bevolking, maar ziet u ook daar bepaalde opportuniteiten op economisch of cultureel vlak? En bestaat er een mogelijkheid dat dit gebied in de toekomst mee afgedekt zal worden?

Waar ik mij toch wel zorgen over maak, minister-president, is de beperkte mankracht in deze diplomatieke post. Want Noord-Europa is natuurlijk een groot gebied en het zou jammer zijn mocht deze post – wat trouwens ook geldt voor de andere diplomatieke posten – weinig au sérieux worden genomen door het gebrek aan voldoende personeel en middelen om Vlaanderen maximaal in de kijker te zetten. Bent u van plan om de werking op korte termijn te evalueren? En, stel dat er toch beslist wordt om extra personeel te voorzien, wat zou er met meer personeel dan nog meer kunnen gedaan worden? De laatste vraag: zal onze diplomatieke post in Kopenhagen ook samenwerken met Toerisme Vlaanderen of zal die diplomatieke post volgens u ook op toeristisch vlak een impact kunnen hebben? Plant u daarover nog overleg met minister Demir?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ook ik ben eigenlijk echt wel tevreden met het antwoord, minister-president. Ik denk dat het een bijzonder goede zaak is dat Vlaanderen zich richt op het Noorden – de noordelijke strategie van Vlaanderen.

Inderdaad, Scandinavië was nog een klein beetje een blinde vlek binnen Europa. En we moeten ons inderdaad aligneren met die landen, die soms toch wel een voortrekker zijn binnen Europa. Ik denk inderdaad dat multilaterale samenwerking met die landen op vele vlakken een meerwaarde zal zijn voor ons als Vlaanderen. We doen dat al goed met Duitsland en uiteraard ook met Nederland. Ik hoop dat daar een bepaalde as kan worden gevormd vanuit Vlaanderen, met onder meer die Scandinavische landen, en uiteraard ook met Nederland en Duitsland.

U zegt dat er toegespitst wordt op economie en innovatie, en dat er tegelijk een soort van alliantie gemaakt kan worden binnen Europese dossiers. Ik verwees daarstraks ook naar het meerjarig financieel kader. Ik hoop dat ons land inderdaad vanuit Vlaanderen dan toch een bepaalde richting kan uitgaan, en dat dat vooral die noordelijke richting is.

Maar ik heb nog een paar heel concrete vragen. Ik weet dat dat nu misschien niet direct mogelijk is, maar kunt u misschien toelichten of er op dit ogenblik veel Vlaamse bedrijven actief zijn in Scandinavië? En zijn er anderzijds nog opportuniteiten voor onze ondernemingen, ik denk bijvoorbeeld op het vlak van energie, maar ook op het vlak van toerisme – collega Slagmulder haalde het al aan –, en ook op het vlak van uitwisseling van studenten? Zijn er tussen universiteiten vanuit Vlaanderen en de noordelijke landen ook nog bepaalde opportuniteiten mogelijk?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Bedankt, collega's. Quid IJsland? Ik zal aan onze diplomatieke vertegenwoordiger de opdracht geven om te kijken of er eventueel opportuniteiten zijn met IJslanders. Het is natuurlijk een kleintje om het ambtsgebied van de vier Scandinavische landen uit te breiden met IJsland. Maar ik denk dat we dat ook moeten onderzoeken, om te kijken naar de pro's en de contra's. Maar dat is zeker iets wat op de radar moet komen.

Wat de beperkte mankracht betreft: ik ben dat natuurlijk aan het evalueren. Evaluatie moet je doen als je een beslissing neemt. Na verloop van tijd evalueer je, dat gaan we zeker en vast doen. Maar ik ben het eigenlijk niet zo eens met die mankracht, omdat je eigenlijk ook de mankracht van FIT daarbij moet betrekken. U hebt terecht gezegd dat er ook samenwerking is met Toerisme Vlaanderen. ...*(onverstaanbaar)*... om die verkokering tegen te gaan, met de samenwerking van de verschillende toerismediën in het buitenland – niet overal natuurlijk.

FIT heeft het meest uitgebreide netwerk. De Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging zit nu op veertien plaatsen, plus de EU. En dan heb je ook een aantal culturele attachés. Ik vind eerlijk gezegd dat na twee jaar buitenlands beleid, vooral in covidtijden, onze opstelling in het buitenland te verkokerd is. Dat is, zeker wat mij betreft, voor de rest van de legislatuur een werkpunt. Moeten we dan samenwerken met Toerisme Vlaanderen? Natuurlijk. Via de diplomatieke vertegenwoordiging moeten alle internationale ...*(onverstaanbaar)*...

U vraagt of er veel Vlaamse bedrijven zijn in Scandinavië. Het zijn er enorm veel. En er zijn ook heel veel Scandinavische bedrijven die hier actief zijn. Vlaanderen en Scandinavië zijn wat bedrijven betreft enorm verweven. In het aantrekken van buitenlandse investeringen naar Vlaanderen is Scandinavië ook een van de grote targetlanden.

De uitwisseling van studenten verloopt via het Erasmusprogramma, zoals dat loopt in heel de EU.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u voor uw antwoord, minister-president. Ik heb niet alles goed begrepen door de slechte verbinding, maar wat ik

vooral nog wil zeggen, is het volgende. Onze Vlaamse diplomatie dient zichzelf serieus te nemen, en daarom mogen er, wat het Vlaams Belang betreft, extra middelen naartoe gaan. De nodige ambitie mag zeker aan de dag gelegd worden.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik denk dat het bedrag van 670.000 euro op een goede en efficiënte manier ingezet moet worden. Dat is in het belang van ons bedrijfsleven. Ik hoop dat in de toekomst ook andere thema's, zoals de samenwerking met Toerisme Vlaanderen maar ook op het domein van onderwijs, versneld en verbeterd kunnen worden. Het is alleszins, minister-president, voor de alliantievorming waarover u sprak van Vlaanderen met de noordelijke landen, dermate belangrijk om over Europese dossiers vanuit Vlaanderen aan hetzelfde zeel te trekken, zoals dat het geval is voor de as Frankrijk-Duitsland. We zullen zien wat dat in de toekomst brengt. Ik hoop dat er ook een noordelijke as wordt gevormd, omdat wij op budgettair vlak en dergelijke eerder op diezelfde lijn zullen zitten. Dat is toch wel belangrijk, zeker als er over allerhande subsidies en projecten van sociale cohesie wordt gesproken. Ik sluit me ook aan bij uw terechte opmerking over de verkoking die er al te veel bestaat.

Ten slotte nog één bedenking: collega Slagmulder verwees naar IJsland; dat deed u zelf ook in uw antwoord. IJsland is een heel klein land, met 300.000 inwoners. Het was ooit kandidaat-lidstaat van de Europese Unie. Het heeft uiteindelijk ultiem beslist om niet toe te treden tot de Europese Unie. Noorwegen is ook geen lid. Maar het blijft natuurlijk wel een lid van de noordelijke as, the Nordic Council. Als dat ooit uitgebreid zou kunnen worden, zou dat uiteraard opportuun zijn. Ik denk wel dat het, in vergelijking met de andere Scandinavische landen, een iets minder belangrijke rol speelt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Philippe Muyters aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de ontwikkelingen rond de Chinese vastgoedreus Evergrande – 4602 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Voorzitter, ik stel niet zo vaak vragen in deze commissie, maar nu is er toch wel iets aan het gebeuren waarover ik graag de visie van de minister-president wil horen. Het gaat over de instorting van Evergrande, de op één na grootste vastgoedmakelaar in China, die wellicht dreigt de wereldeconomie en de Chinese economie mee te sleuren in een negatieve spiraal.

Ik wil eerst de moeilijkheden even situeren waar Evergrande zich in bevindt. Ze hebben een schuldenlast – en luister goed, collega's – van 263 miljard euro. Ze hebben cashflowproblemen. Er zijn achthonderd vastgoedprojecten – dat gaat dan van speeltuinen tot appartementen – die zijn stilgelegd. Er zijn 1,4 miljoen Chinezen die een woning hebben gekocht en die zitten te wachten op het krijgen van hun woning. De aandelenkoers is de afgelopen weken met 85 procent gezakt. Ik denk niet dat je een specialist moet zijn om te zien dat dit naar een crash en een faillissement kan gaan. Hier en daar zijn er specialisten die zelfs spreken over een Chinese Lehman Brothers.

Het is natuurlijk de vraag wat het bedrijf in eerste instantie zelf gaat doen. Gaan zij onderdelen afstoten? Wanneer gaan zij dat doen? De vraag is ook – want we

spreken hier over China – hoe het regime met die zaak zal omgaan. Gaan ze interveniëren? Gaan ze een staatsinterventie naar het bedrijf toe doen? Hier en daar wordt geopperd dat zij bereid zullen zijn om aanzienlijke economische schade te pakken, als ze daarna stabiliteit en controle zouden hebben. Je kunt dat vergelijken met wat eerder al is gebeurd in de opleidingssector, in de technologiesector en in de gamingindustrie. De hamvraag is hoe gevaarlijk die economie gaat sputteren en daarmee een eerste dominosteentje zou omgooien naar Chinese en misschien wel wereldeconomische effecten.

Minister-president, hoe kijkt u naar de ontwikkelingen van deze Chinese vastgoed-reus? Wat is uw inschatting hoe dat de Chinese economie en het Chinese bankwezen zal impacteren? Moeten wij voor onze financiële markten en onze banken een effect verwachten? Welk effect heeft dat op de wereldeconomie, op de Vlaamse export en import en op het investeringsklimaat en zeker de Vlaamse investeringen in China?

Het is geen gemakkelijke vraag. Ik vraag eigenlijk meer naar een gevoel dan naar zeer concrete antwoorden.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Muyters, de recente berichten uit China over de moeilijkheden waarin de Chinese vastgoedontwikkelaar Evergrande zich bevindt, zijn belangrijk om op te volgen, dit om verschillende redenen, waarvan u er al enkele hebt opgesomd. Ik denk dat u meer dan terecht die vraag stelt.

De precieze gevolgen van de situatie zijn tot op vandaag nog altijd moeilijk in te schatten. Enerzijds zijn er nog heel wat onduidelijkheden. Wat met de leveranciers van Evergrande? Wat met de Chinese immobiële sector in het algemeen? Wat met de banken? Wat gaat er gebeuren met de interestvoeten in China? Hoe gaat de Chinese publieke opinie hierop reageren?

Anderzijds zijn er ook regelmatig nieuwe ontwikkelingen en is het gissen naar de maatregelen die de Chinese overheid zal nemen: een klassieke bail-out, flankerende maatregelen of een mix van maatregelen waarbij er gecontroleerd ontmanteld wordt, de schuld geherstructureerd wordt en de verdeling van activa? Dat is vandaag nog koffiedik kijken. Dat zijn allemaal factoren die het effect van Evergrande op de Chinese economie en op de economie wereldwijd zullen beïnvloeden.

Die onvoorspelbaarheid neemt niet weg dat we dit wel moeten opvolgen en bekijken wat dit mogelijk betekent voor de wereldeconomie en de handel indien de onzekere situatie een kettingreactie zou teweegbrengen.

Wat betreft de financiële sector, zouden volgens analisten de gevolgen voor de buitenwereld kleiner zijn dan voor China zelf. Ook de Europese Centrale Bank (ECB) schatte reeds in dat de impact op de financiële markten in Europa beperkt lijkt te zijn. Volgens statistieken van de Bank voor Internationale Betalingen is de blootstelling van Belgische banken aan Chinese tegenpartijen ook klein.

Gezien de omvang van de schuldenlast, kan men wel verwachten dat de zaak een invloed zal hebben op de groei van de Chinese economie op korte termijn. Uiteraard kan niemand voorspellen wat een en ander eventueel zou kunnen betekenen voor de Vlaamse handels- en investeringsrelatie met China, maar het is algemeen geweten dat het land een belangrijke handelspartner voor Vlaanderen is en blijft.

Zo kan er een domino-effect zijn op andere ondernemingen en instellingen in het land, gezien het belang van de vastgoedsector voor de Chinese economie en bevolking. Dit zou dan bijvoorbeeld effecten kunnen hebben op de import van consumptiegoederen uit de EU, en in het bijzonder van luxegoederen. Indirect kunnen ook

andere handelsstromen impact ondervinden gezien de plaats van Vlaanderen in de mondiale waardenketens.

Onzekerheid is bovendien altijd een slechte basis voor investeerders en dus is het mogelijk dat er een periode zal volgen van een meer afwachtende houding om na te gaan hoe de markt verder reageert en of er tekenen van stabiliteit terug te vinden zijn. De impact hiervan kan te voelen zijn in veel sectoren van de economie en dus ook op de Vlaamse investeringen.

Mijn diensten blijven de ontwikkelingen natuurlijk op de voet volgen.

De voorzitter: De heer Muylers heeft het woord.

Philippe Muylers (N-VA): Minister-president, dank u wel. Ik begrijp dat u weinig kunt antwoorden. Het is nog leuker eigenlijk: u hebt er zelf nog wat vragen bij gesteld.

Maar ik volg u helemaal. Ik denk dat we het belang niet mogen onderschatten, ook voor Vlaanderen. Als ik me niet vergis, zit China nog altijd in de top tien van landen waar wij vanuit Vlaanderen naar exporteren. Ik ben tevreden dat u het in elk geval verder wilt opvolgen en dat u mijn bezorgdheid deelt. Het is een complex geheel, maar een zeer belangrijk geheel. Het is niet te onderschatten welk effect dit zou kunnen hebben op de Chinese economie, met als bijeffect ook op de wereldeconomie en zeker ook op onze Vlaamse economie. Ik vraag me ook af of we door dit dossier geen beter zicht zullen hebben over hoe China reageert op economische problemen in de toekomst. Zoals u zelf zei, is opvolgen de boodschap.

Bijkomende vragen heb ik zeker niet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het pleidooi van Slovenië als voorzitter van de EU-Raad voor een uitbreiding van de EU met landen uit de Westelijke Balkan – 190 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, de Sloveense premier Janez Jansa maakte eerder in het kader van het voorzitterschap van de Raad van de EU al duidelijk dat hij vaart wil zetten achter de uitbreiding van de Europese Unie naar de zes landen in de Westelijke Balkan. Dan hebben we het over Albanië, Noord-Macedonië, Servië, Montenegro, Bosnië en Herzegovina en Kosovo.

Onlangs stelde Slovenië in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Raad voor om de zes landen als lidstaten van de EU te verwelkomen vóór 2030. Het leidde tot heel wat verbazing bij West-Europese lidstaten, die over het algemeen niet staan te springen voor een uitbreiding in de nabije toekomst. Slovenië wou een Europese top wijden aan de toetreding van de zes, maar het voorstel voor een spoedige uitbreiding werd zeer lauw onthaald – en dat is een eufemisme. Ontslagnemend premier van Nederland Mark Rutte stelde na afloop van de top: 'Dat gaat eigenlijk voor iedereen te ver.'

Minister-president, u verklaarde op 20 oktober 2020 in de commissie het volgende. De algemene uitgangspunten van Vlaanderen inzake de verdere uitbreiding van de EU worden duidelijk uiteengezet in de visienota van de Vlaamse Regering over de

toekomst van de Europese Unie. In lijn met deze visienota meent de Vlaamse Regering dat – ik citeer – “de EU vandaag niet moet uitbreiden; zij wenst dat de EU focust op hervorming en verdieping. De uitbreidingen in 2004, 2007 en 2013 hebben aangetoond dat de grenzen aan de absorptiecapaciteit van de Unie duidelijk moeten worden gedefinieerd”. U stelde ook: “De landenrapporten tonen evengoed aan dat de vooruitgang die de Westelijke Balkanlanden boeken richting het EU-pad, niet altijd overtuigend is.”

Minister-president, hebt u nog steeds dezelfde visie over deze kwestie als in oktober vorig jaar? Ik neem aan van wel. Hoe staat u in het algemeen ten aanzien van een uitbreiding van de EU met alle zes landen uit de Westelijke Balkan? Is er volgens u überhaupt ruimte voor een dergelijke uitbreiding van de Unie? Gaat u akkoord met de redenering van sommigen dat, indien de landen uit de Westelijke Balkan niet binnen de voorzienbare termijn toegelaten worden tot de Europese Unie, ze blootgesteld worden aan Russische of Chinese invloed? Hoe staat u ten aanzien van de toetreding tot de Europese Unie van landen met een islamitische identiteit, zoals Albanië en Kosovo? Bent u van oordeel dat er een uiterste toetredingsdatum, bijvoorbeeld 2030 zoals voorgesteld door Slovenië, gekoppeld moet worden aan de toetreding van een of meerdere van de zes landen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, ik zal uw eerste twee vragen samen beantwoorden. De Vlaamse Regering blijft van oordeel dat de EU vandaag niet moet uitbreiden, maar moet focussen op hervorming en verdieping.

Eind maart 2021 keurde het Europees Parlement de uitbreidingsrapporten goed van Albanië, Kosovo, Noord-Macedonië en Servië. Deze vier landen maken samen met Montenegro en Bosnië en Herzegovina het voorwerp uit van de ‘Balkanstrategie 2025’ van de Europese Commissie. Een nieuwe uitbreidingsmethodologie werd uitgewerkt en het toetredingsproces voor kandidaat-lidstaten werd verscherpt. Er wordt nu sterker de nadruk gelegd op de ‘merit based’ aanpak, een nauwere betrokkenheid van de lidstaten, een sterkere ‘conditionaliteit’ en de erkenning dat toetredingsonderhandelingen niet onherroepelijk tot lidmaatschap leiden.

Ten aanzien van een uitbreiding van de EU met alle zes landen uit de Westelijke Balkan is dit een belangrijke vernieuwing: bij serieuze terugval kan de Europese Commissie op ieder moment voorstellen om sanctiemaatregelen op te leggen, op eigen initiatief of op initiatief van een lidstaat. De Europese Raad kan vervolgens reageren op de situatie. Dat kan variëren van het heropenen van gesloten hoofdstukken tot het pauzeren of volledig stopzetten van de onderhandelingen. Daarnaast kan EU-financiering worden stopgezet, met uitzondering van steun aan het maatschappelijk middenveld. Tot slot kunnen bestaande voordelen worden ingetrokken, zoals toegang tot EU-programma’s.

Ik reken erop dat deze aanpak ertoe zal leiden dat we op de dag waarop het dan toch tot een uitbreiding komt, we niet dezelfde fout maken als in het verleden, toen bepaalde lidstaten tot de Unie werden toegelaten terwijl ze er eigenlijk nog niet klaar voor waren. Elke kandidaat moet op zijn eigen merites worden beoordeeld.

Er zijn geen cijfers beschikbaar over de totale Chinese investeringen in de Balkanlanden. Desalniettemin zijn er aanwijzingen dat de economische betrokkenheid van China bij de Balkan stijgt en dat sommige landen door harde leningen afhankelijker worden van China. Toch moet de Chinese invloed op de Balkanlanden in perspectief worden geplaatst. De EU en de EU-lidstaten blijven nog altijd de nauwste partner, de grootste investeerder en de belangrijkste donor van de Balkan. In de Verklaring van Brdo van begin oktober naar aanleiding van de EU-Westelijke Balkantop wordt opgeroepen om dat vooral niet te vergeten, ook niet in de Balkanlanden zelf.

Exacte cijfers over de Russische investeringen in de Balkanlanden zijn evenmin voorhanden, maar vanuit Rusland naar de Balkan lijkt er sprake te zijn van een afname van handel, investeringen en kredietverstrekking. Op het gebied van handel en investeringen blijven de EU en de EU-lidstaten veruit de grootste partner voor de Balkan.

De invloed van landen als China of Rusland gaat echter verder dan de handels- of investeringscijfers. Ik denk dat het effect van publieke diplomatie in dezen zeker niet kan worden verwaarloosd. Vandaar ook de recente oproep van de Europese leiders in Brdo om de sterke relaties tussen de EU en de Westelijke Balkan niet enkel verder te zetten maar vooral ook duidelijker in de verf te zetten.

Wat betreft de toetreding van landen met een islamitische identiteit: voor alle kandidaat-lidstaten geldt dat toetreding enkel een optie is wanneer ze bereid zijn de Europese waarden te verdedigen en uit te dragen. Er zijn kandidaat-lidstaten die serieuze stappen hebben gezet op het gebied van hervormingen, de rechtsstaat en goed nabuurschap. Anderzijds zijn er in de regio ontwikkelingen die zorgen baren, waar hervormingen achterblijven, regionale geschillen onopgelost blijven en corruptie en georganiseerde misdaad het land teisteren, net als drugs- en mensenhandel, cybercrime en andere bedreigingen.

Zoals ik net heb aangegeven, hechten wij veel belang aan een 'merit based approach' waarbij elke kandidaat-lidstaat op de eigen merites wordt beoordeeld en het toetredingsproces bovendien niet noodzakelijk eenrichtingsverkeer is. Deze visie lijkt mij niet te verenigen met het vooropstellen van een uiterste toetredingsdatum.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, dank u voor uw antwoord. Het blijft een delicate discussie. Het is soms al een contradictie om te zien dat enerzijds Midden- en Oost-Europese landen erg kritisch staan ten opzichte van de EU maar anderzijds de toetreding van nieuwe landen wensen. Het is dus eigenlijk een soort van contradictie maar ook een hele uitdaging voor de landen die nu in de EU zitten, aangezien dat op het moment dat landen uit de Balkan toetreden tot de EU, de kritische balans in de EU ook wel kan verschuiven tussen Oost en West. Dat is een feit dat misschien voor aarzeling zorgt bij bepaalde landen in de huidige Unie. Ik weet het niet. Ze zien dat ze nu toch heel wat meer problemen hebben, meer dan ze willen, met een kritische noot uit Oost- en Midden-Europa. Misschien is dit voor hen ook wel een element in deze hele discussie.

Nu, dat elke lidstaat op eigen merites moet worden beoordeeld is iets waar ik zeker wel in wil meegaan. Dat is juist, dat is ook logisch. Maar ik denk toch dat we de invloed van Rusland en China in dezen zeker niet mogen onderschatten. U zegt wel dat bijvoorbeeld de investeringen van Rusland in de Balkan verminderd zijn. Ik ben een goede twee weken geleden nog in Bosnië geweest en ook in Servië, en dat was niet direct de indruk die ik kreeg toen ik daar met diverse mensen gesproken heb. Voornamelijk in Servië is de band met de Russische moederstaat toch wel heel sterk. En dat zet zich ook door in Bosnië. Ik denk dus dat je de geopolitieke invloed van Rusland, maar zeker ook van China, niet mag onderschatten. We moeten daar rekening mee houden in de komende discussies. Dat was eigenlijk ook een van de elementen die aan de basis lagen van mijn vraag om uitleg.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister-president, het is inderdaad een belangrijk en fundamenteel debat over de toekomst van de Europese Unie. Ik denk dat, als buurlanden zich engageren en duidelijke inspanningen willen leveren om een aantal hervormingen in lijn met het EU-akkoord door te voeren, daar steun tegenover moet staan van de EU. Het is immers ook in ons belang dat er stabiliteit geldt aan

de grenzen van onze Unie. En inderdaad, ook de geopolitieke elementen die in dit debat werden aangebracht, zijn niet onbelangrijk. Dus ik denk dat het aangewezen is om te zeggen dat de uiteindelijke toekomst van de landen in die regio wel degelijk in de EU ligt. Maar Europese middelen mogen geen blanco cheque zijn.

In het verleden hebben wij altijd gehamerd op die versterkte conditionaliteit. Deze mechanismen zijn in de huidige voorstellen ook aangescherpt. Landen die vooruitgang boeken, moeten daarvoor beloond worden. Maar daar waar hervormingen stagneren of zelfs worden teruggedraaid, moet de Europese steun worden beperkt of gestopt.

En specifiek wat betreft de westelijke Balkan zien we toch dat de landenrapporten van de Europese commissie negatief zijn, dat corruptie en staatsinmenging een groot probleem vormen, en dat controle op de financiële middelen die de EU ter beschikking stelt, essentieel is. Die landenrapporten tonen evengoed aan dat de vooruitgang die de Westelijke Balkanlanden boeken richting het EU-pad niet altijd overtuigend is. En in sommige landen spreekt men zelfs ronduit van een slecht rapport, waarbij de vooruitgang zeer beperkt is en er in sommige gevallen zelfs een achteruitgang wordt opgetekend.

Daarom verwijs ik nog eens naar het principe van de conditionaliteit, waarbij een verdienstengebaseerde aanpak essentieel is. Ook die gedifferentieerde aanpak lijkt mij hier belangrijk. Dus ik wilde toch nog eens gezegd hebben dat dat Europese perspectief voor die landen wel degelijk belangrijk is, maar dat dat ook binnen een duidelijk conditioneel en transparant kader moet gebeuren.

Ik zie daar toch ook wel wat kansen voor Vlaanderen. Zijn er concrete plannen of opportuniteiten om samenwerking op economisch, cultureel of diplomatiek vlak verder te gaan onderzoeken? Bestaan er al zulke programma's, of zitten er nog dergelijke programma's in de pijplijn?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Bedankt voor de bijkomende commentaren. Mijnheer Nachtergaele, bij mijn weten zitten er geen verdere samenwerkingsprogramma's in de pijplijn met die landen op dit moment. Contacten zijn altijd mogelijk, maar op dit moment ligt onze eerste focus niet in die landen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik wil toch nog eens te zeggen dat de toekomst van de landen die ik daarnet ook genoemd heb, zeker in Europa ligt, maar daarom niet onmiddellijk in de EU. We moeten dat onderscheid ook al eens maken. Alles moet worden beoordeeld zoals het is.

Maar ik sluit me toch wel aan bij de kritische noten die de huidige lidstaten in Midden- en Oost-Europa zelf stellen over de EU. Ik ben blij dat dit kritisch debat over de toekomst van de EU ondersteunt wat we helaas in het verleden veel te weinig gezien hebben. Ik sta daarom zeker niet negatief ten opzichte van bepaalde landen, maar we moeten natuurlijk elk land bekijken en op zijn merites beoordelen. Dat wordt ongetwijfeld vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Global Gateway, de EU-strategie om de concurrentie aan te gaan met China – 191 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ook deze vraag is een beetje geopolitiek geïnspireerd. De Europese Commissie lanceerde op 15 september een nieuwe strategie, genaamd Global Gateway. Deze strategie is een poging van de EU om te kunnen concurreren met het Chinese Belt and Road Initiative, ook wel gemeenzaam de Nieuwe Zijderoute genoemd. Dit Chinese initiatief is een grotendeels geslaagde poging van China om zijn invloed uit te breiden, nieuwe exportmarkten aan te boren en de toevoer van strategische grondstoffen veilig te stellen door middel van een pletwals aan investeringen.

Commissievoorzitter Ursula von der Leyen beklemtoonde bij het voorstellen van het nieuwe initiatief het belang van partnerschappen met Afrikaanse landen. In februari 2022, tijdens de EU-Afrika-top, zal de nieuwe verbindingstrategie dan ook bediscussieerd worden met enkele regionale partners. Von der Leyen beschouwt deze besprekingen als een prioriteit. De EU zal het echter moeilijk hebben de concurrentie aan te gaan met de Chinese investeringssunami die de afgelopen jaren over het Afrikaanse continent is gerold. Ik heb daar ook in andere vragen al toespelingen op gemaakt. In juli kondigde de Raad al aan dat hij de commissie de komende maanden aan het werk wou zetten om een lijst met zichtbare projecten met een grote impact te creëren.

De Duitse EU-ambassadeur Michael Clauss riep zijn Europese partners al op om Global Gateway te gebruiken als een middel om China's Belt and Road Initiative te beconcurreren. Dat lijkt natuurlijk in tegenspraak te zijn met de uitspraken van Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, Josep Borrell, die zijn Chinese collega verzekerde dat de twee initiatieven op een bepaalde manier verenigd zouden kunnen worden. U ziet hier al de contradictie die ik naar voren wil brengen.

Minister-president, hoe onthaalt u het 'Global Gateway'-initiatief van de Europese Commissie?

Hebt u er vertrouwen in dat dit initiatief op een ernstige manier de concurrentie kan aangaan met het Chinese Belt and Road Initiative?

Deelt u de visie van de Europese Commissie om prioritair op Afrika te focussen?

Welke opportuniteiten ziet u in het initiatief voor Vlaanderen en de Vlaamse economie?

Op welke manier zult u Vlaanderen proberen te betrekken bij dit initiatief?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Hoe onthalen we het 'Global Gateway'-initiatief? Op 21 september jongstleden heb ik in deze commissie al gezegd dat ik de aandacht voor het vergroten van de connectiviteit op mondiaal vlak verwelkom, met behoud van een open strategische autonomie. Voor Vlaamse belanghebbenden zie ik verschillende kansen om expertise in te zetten en verder uit te bouwen in de plannen rond de Global Gateway. Het is uiteraard afwachten wat de verschillende initiatieven van dit connectiviteitsinitiatief precies zullen inhouden.

Heb ik er vertrouwen in dat dit initiatief de concurrentie zal aangaan met het Chinese Belt and Road Initiative? Daar raakt u een gevoelig punt aan, door te vragen of de EU de concurrentie kan aangaan met China. Enkel in Afrika investeerde China al zo'n 40 miljard euro, maar groter is niet altijd beter. De EU kan het verschil maken door in te zetten op investeringen die toegevoegde waarde creëren en ook in de landen zelf werken aan de absorptiecapaciteit. Denk aan de donaties van vaccins aan sommige Afrikaanse landen die niet over de noodzakelijke infrastructuur en gezondheidssystemen beschikken om ze bij de bevolking te krijgen. Om dit soort structurele en duurzame investeringen te doen, en relaties op te bouwen met partners over de hele wereld, moet de EU haar middelen op een gecoördineerde, strategische manier inzetten.

Wat de visie betreft om prioritair op Afrika te focussen: ik ben het ermee eens dat Afrika – voor zover we dit als één geheel kunnen beschouwen – een strategische partner is voor de EU om diverse beleidsdoelstellingen te realiseren en mondiale uitdagingen aan te pakken. Bovendien treffen die mondiale uitdagingen Afrika vaak harder. Een focus op Afrika is dus mijns inziens een verdedigbare keuze, die hopelijk ook zal leiden tot een meer strategische aanpak. Tegelijkertijd is het belangrijk om het initiatief niet tot Afrika te beperken en ook de mogelijkheden elders in de wereld te verkennen.

Welke opportuniteiten zie ik voor Vlaanderen? Een connectiviteitsstrategie moet Vlaanderen als open economie sowieso ten goede komen. Vlaamse bedrijven die sterk zijn in het digitale, maar ook in groene technologie en zo verder, moeten hierop kunnen meesurfen. Ik zal de verdere vormgeving hiervan dan ook nauwgezet opvolgen.

Hoe proberen we Vlaanderen te betrekken bij dit initiatief? Zoals eerder gezegd is het eerst afwachten wat de verschillende 'Global Gateway'-initiatieven zullen inhouden. Die zullen door mijn diensten de komende weken verder onderzocht worden. De opportuniteiten die daarin zitten, zullen uiteraard bekeken worden met het Vlaamse bedrijfsleven.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, bedankt voor uw antwoord.

Uw eerdere reactie was inderdaad het verwelkomen van de Global Gateway. Maar u stelt hier dan onmiddellijk een wedervraag: wat zal het initiatief inhouden? En daar kan ik u helaas niet onmiddellijk een pasklaar antwoord op geven.

Minister-president Jan Jambon: Die vraag werd ook niet aan u gesteld, mijnheer Deckmyn. *(Gelach)*

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Dat dacht ik ook niet, maar ik wilde het hier toch al meegeven.

U stelt wel dat Afrika een strategische partner is. Ik heb het daarnet in mijn vraag vermeld, en u bevestigt dat Afrika een strategische partner is voor de EU. En u vindt dat de houding van de EU in dezen verdedigbaar is. Maar dan heb ik toch wel een bijkomende vraag: in welke zin ziet u dit strategische partnership? Want ik heb het soms een beetje moeilijk om Afrika in bepaalde issues als strategisch partner te zien. Hoe ziet u Afrika als strategisch partner in dezen?

Voor de rest neem ik akte van het feit dat u – en dat is geen kritiek – een afwachende houding aanneemt ten aanzien van dit 'Global Gateway'-initiatief.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Meneer Deckmyn, wat Afrika betreft heb ik ook gezegd: 'voor zover je Afrika ook als één geheel kunt beschouwen'. Het debat over Afrika is natuurlijk een gedifferentieerd debat. Als je Noord-Afrika bekijkt en de invloed die het heeft op migratie, ook de migratie vanuit de diepere Afrikaanse landen via Noord-Afrika, dan zijn die landen in Noord-Afrika zowel immigratie- en emigratielanden. Dat is een strategisch belangrijk element, denk ik. Zuidelijk Afrika, zeker Zuid-Afrika, dat toch wat meer ontwikkeld is dan andere landen, is dan weer iets anders. En dan heb je zwart Afrika, met al zijn grondstoffen en tegelijk ook de invloed van China die daar enorm toeneemt. Dat is dan weer een andere kwestie.

Je kunt in dezen Afrika dus moeilijk als één geheel beschouwen om te zeggen wat onze strategische belangen zijn. Dat is zeer gediversifieerd, afhankelijk van welk deel we bespreken. Dat vergt een apart debat als we dat helemaal moeten uitpuilen. Maar in een dergelijke vraagstelling is het moeilijk om over Afrika als één geheel te spreken.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, ik wil u misschien toch bijtreden bij die laatste zaken. Het is een gedifferentieerd debat. Vandaar dat ik mijn bijkomende vraag wel gesteld heb, omdat ik dan hoopte bepaalde invalshoeken te krijgen die ik in dezen ook wel krijg.

Het Chinagegeven is heel belangrijk, met Afrika als strategische sector voor de Chinezen. Dat moeten we zeker bekijken. Anderzijds is er natuurlijk het hele migratiedebat. Ik ben blij dat, op het moment dat Zuid-Afrika eigenlijk uit de pool van ontwikkelingssamenwerking werd gelicht, uw aandacht toch is verkast naar Noord-Afrika, waar men in het bijzonder in het kader van deze ontwikkelingssamenwerking oog zal hebben voor het proberen tegenhouden van de migratiestroom. Ik ga dit debat zeker verder opvolgen, maar alvast bedankt om in die richting te denken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de nieuwe dualuseverordening met betrekking tot cybersurveillance – 4656 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Mijn twee vragen zijn gekoppeld aan het zorgvuldigheidsbeginsel dat in het internationaal ondernemen geldt, namelijk respect hebben bij het ondernemen en zoveel mogelijk omzichtig omgaan met alle bestaande internationale regels rond mensenrechten, arbeid en dergelijke meer.

De eerste vraag gaat over de dualuseverordening die Europa vorige maand heeft aangepast en die zegt dat er extra controles op producten, bedoeld voor cybersurveillance, nodig zijn. Er wordt een verplichting gelegd op de bedrijven om zelf zorgvuldigheidsonderzoek uit te voeren. Dat zorgvuldigheidsonderzoek is eigenlijk een risicobeoordeling door het bedrijf zelf, met vooral de vraag of de producten die ze willen exporteren, gebruikt kunnen worden voor interne repressie, mensenrechtenschendingen en dergelijke meer. Het betekent eigenlijk: nagaan waar de producten terechtkomen. Als eerste voorwaarde werd opgelegd dat de exporteur een 'internal compliance programme' (ICP) voorziet. Dat is eigenlijk toezien hoe zorgvuldig hij met zijn producten omgaat. En ten tweede dat de Vlaamse overheid daarop effectief controle uitoefent vooraleer zij een vergunning geeft. De zorgvuldigheidsbeginselen

moeten effectief worden uitgevoerd door het bedrijf zelf. Vandaar volgende vragen, minister-president.

In welke mate hebben wij zicht op de bedrijven die verplicht zijn zo'n zorgvuldigheidsonderzoek door te voeren? Is er een inschatting hoeveel bedrijven er aan die extra verplichting onderworpen zijn?

Mijn tweede vraag gaat over het naleven van die verplichting. Op welke manier zal de Vlaamse Regering dat opvolgen?

Het is natuurlijk ook zeer belangrijk om bedrijven te informeren zodat ze op de hoogte zijn van die verplichting. Welke initiatieven neemt de Vlaamse Regering daarrond?

Tot slot: op welke manier zal het 'internal compliance programme' dat bedrijven zelf moeten oprichten een factor zijn bij het toekennen van vergunningen? Hoe zal dat gecontroleerd worden op kwaliteit en op betrouwbaarheid?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Aerts, ik zal uw eerste drie vragen samen beantwoorden, aangezien ze alle drie betrekking hebben op de toepassing van de nieuwe catch-all- of vangnetbepaling van bepaalde transacties van producten voor cybersurveillance en de herziene dualuseverordening.

Deze vangnetbepaling laat mijn diensten toe om bij kennis van een voorgenomen problematische uitvoer van dit type producten, deze transactie onder vergunningsplicht te plaatsen. Daarnaast heeft elke exporteur de verplichting om na te gaan of een voorgenomen uitvoer mogelijk onder de toepassing van deze vangnetbepaling valt. Tot op heden werd er nog geen voorgenomen uitvoer geïdentificeerd vanuit het Vlaamse Gewest die onder de toepassing van deze vangnetbepaling valt.

Bewustmaking – of in het mooi Nederlands 'outreach' – van belanghebbenden over de regelgeving is een van de kerntaken van mijn diensten. De dienst Controle Strategische Goederen communiceert transparant via zijn webstek, waarnaar u ook verwijst in uw vraagstelling. De dienst organiseert daarnaast periodiek publieke opleidingen en seminars waarin deze vangnetbepaling en haar toepassing toegelicht worden. Mijn diensten onderhouden tevens nauw contact met vertegenwoordigingsorganisaties van relevante industrie en van de academische wereld, via dewelke informatie over deze vangnetcontrole werd verspreid.

De Europese Commissie bereidt momenteel richtsnoeren voor over de toepassing van de zorgvuldigheidsplicht door exporteurs onder deze vangnetbepaling. Mijn diensten volgen deze ontwikkelingen nauw op via hun rol in de Europese dualuse-expertenvergaderingen.

Ik heb mijn diensten gevraagd de nodige ruchtbaarheid te geven aan deze Europese richtsnoeren zodra ze beschikbaar zijn.

Wat de afdwinging van de verplichting betreft, moet ik benadrukken dat wat dualuse-uitvoer betreft, de Algemene Administratie van Accijnzen en Douane de bevoegde handhavingsautoriteit is. Niettemin houdt de dienst Controle Strategische Goederen toezicht op mogelijke inbreuken op verschillende wijzen, zoals gesprekken met potentiële exporteurs, informatiedeling met andere overheden, de opvolging van relevante samenwerkingen die naar boven komen in verkregen informatie, publicaties, nieuwsartikels en dergelijke meer.

Voor het antwoord op uw andere vraag moet ik in eerste instantie benadrukken dat het in rekening brengen van een 'internal compliance programme', een intern nalevingsprogramma, bij het toekennen of weigeren van een globale uitvoervergunning

voor dualuseproducten geen volledig nieuwe bepaling is. Artikel 15, §2, van de herziene verordening dekt in essentie dezelfde lading als artikel 12, §2, van de vorige verordening. Enkel de uitdrukkelijke verwijzing naar een ICP, dus naar een intern nalevingsprogramma, is nieuw in de regelgeving. Een ICP was in Vlaanderen dus al een feitelijke verplichting voor exporteurs om van een globale uitvoervergunning gebruik te kunnen maken. Maar ook los van globale vergunningsaanvragen wordt het instellen van een ICP binnen elke exporterende entiteit sterk aangemoedigd door mijn diensten.

De website van de dienst Controle Strategische Goederen omvat een onderdeel 'compliance'. De link is www.fdfa.be/nl/compliance. Daarop kunnen Vlaamse en Europese richtsnoeren worden geraadpleegd. Ook op deze pagina worden vragenlijsten ter zelfevaluatie van het eigen ICP ter beschikking gesteld.

Specifiek in het kader van het al dan niet toekennen van een globale uitvergunning voor dualuseproducten geldt dus dat de exporteur over een aantoonbaar performant ICP moet beschikken. Dat wordt geëvalueerd door mijn diensten op permanente basis en op basis van periodieke evaluaties.

In principe moet een exporteur al ervaring hebben met individuele vergunningsaanvragen of in militaire uitvoer alvorens zij geacht kunnen worden over een aantoonbaar performant IPC te beschikken. Alle communicatie tussen de dienst Controle Strategische Goederen en de exporteur over andere dossiers of informele vragen kunnen mee in rekening worden gebracht in deze evaluatie. De dienst heeft periodieke gesprekken met de ondernemingen die geacht worden over een performant ICP te beschikken. Naar aanleiding van nieuwe aanvragen voor globale uitvoervergunningen wordt het bedrijf ook telkens geïnterviewd. Hierbij stelt de onderneming haar ICP voor en wordt onder andere gebruikgemaakt van de eerder vermelde ICP-vragenlijsten ter zelfevaluatie.

De evaluatie van de kwaliteit en betrouwbaarheid van een ICP is dus een doorlopende evaluatie op basis van zowel concrete gesprekken, als van alle beschikbare elementen en acties van de exporteur die de feitelijke uitwerking van het voorgestelde ICP bevestigen dan wel in vraag stellen.

In deze context kan ik benadrukken dat het voor mijn diensten steeds mogelijk is om corrigerende administratieve maatregelen te treffen, zoals het opleggen van bijkomende gebruiksvoorwaarden of het schorsen van een geldige vergunning. Ikzelf kan bovendien beslissen tot het intrekken van een verleende globale uitvoervergunning, indien vastgesteld wordt dat het ICP van een onderneming niet langer performant is.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Danku, minister-president, voor uw uitvoerig antwoord. De Europese Unie dient hier inderdaad haar rol te spelen in de verdere uitwerking van deze nieuwe wetgeving. U bevestigde ook het belang van een verdere communicatie hierover. Ik heb op dit moment geen bijkomende vragen. Het is alleszins heel belangrijk dat we deze nieuwe wetgeving blijven ondersteunen. Bedankt voor de opvolging.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): We hebben hier al een paar keer het debat gevoerd rond het Vlaamse en Europese wapenbeleid. Ik denk dat de discussie van vandaag nog eens aantoont dat Vlaanderen wel degelijk koploper is met de verplichting van die eindgebruikersverklaring en het intern nalevingsprogramma bij bepaalde vergunningen, de vangnetcontrole op technische bijstand op artikel 8, de hoge normen inzake transparantie... Het zijn allemaal zaken die we in Vlaanderen al doen. Het spreekt de tendentieuze houding die we hier in de commissie soms merken, fel tegen. Wil dat zeggen dat we er zijn? Natuurlijk niet. Maar het is belangrijk dat we

hier in de commissie nog eens zeggen dat we in Vlaanderen zeer streng zijn voor de normen rond wapenexport. Daar mogen we best trots op zijn, zeker als Europa volgt.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het slotwoord.

Staf Aerts (Groen): Ik had deze vraag helemaal niet tendentieus opgesteld. Ik wilde vooral inspelen op de nieuwe wetgeving. Maar ik begrijp van collega Nachtergaele dat het niet de suggestie was die hij wilde geven. Ik heb verder geen bijkomende opmerkingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Vlaamse week op de Expo 2020 in Dubai – 188 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik had het al aangekondigd, collega's, dat ik twee vragen zou stellen in de richting van de zorgvuldigheidsplicht. Want op 1 oktober 2021 gooide Expo 2020 in Dubai, in de Verenigde Arabische Emiraten, de deuren open voor bezoekers, bedrijven, organisaties, overheden en ook de pers. Ook Vlaanderen is van de partij, meer nog: Flanders Investment & Trade (FIT) organiseert een Vlaamse week van 23 tot 28 oktober 2021. Die komt er dus binnenkort aan.

Tijdens die week worden op basis van het programma twee luiken naar voren geschoven: ten eerste Vlaamse bedrijven, innovaties en expertise in de kijker zetten en ten tweede, aan de andere kant, ook de wijde omgeving van de Expositie en Dubai zelf in de verf zetten als plek om te investeren. Er was ook een ontmoeting met het stadsbestuur van Dubai gepland, omdat het ook de insteek heeft te verduidelijken hoe interessant het is om vanuit Vlaanderen daar te investeren.

Tegelijkertijd hebben de Verenigde Arabische Emiraten ook een bedenkelijke naam wanneer het over respect voor mensenrechten en respect voor arbeidsrechten en dergelijke gaat. In de beleidsnota 2019-2024 over Buitenlands Beleid geeft u aan dat de mensenrechten een belangrijk kader zijn en vormen in maatschappelijk duurzaam ondernemen en dat we dat bij onze Vlaamse bedrijven willen promoten. Ik voeg daar nog aan toe dat ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) afgelopen maand mei een uitgebreid advies geschreven heeft rond duurzaam internationaal ondernemen. En ook daarin wordt verwezen naar het belang voor de overheid om daaraan steun te verlenen, en voor bedrijven om werk te maken van dat maatschappelijk duurzaam ondernemen op de internationale scene.

Minister-president, heeft FIT tijdens de voorbereidingen van de Vlaamse week op Expo 2020 specifieke aandacht gehad voor de precaire situaties op het vlak van mensenrechten in de Verenigde Arabische Emiraten, en hoe uit zich dat in het programma? In welke mate en op welke manier zult u daaraan aandacht schenken tijdens uw handelsmissie?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Aerts, de insteek van mijn bezoek aan de wereldtentoonstelling is in de eerste plaats natuurlijk economisch. Het doel is om Vlaamse bedrijven, innovaties en expertise in de kijker te zetten en Vlaanderen als investeringslocatie te promoten. De officiële ontmoetingen die FIT momenteel voorbereidt,

zoals met de minister van Economie van de Verenigde Arabische Emiraten of de CEO van Dubai Municipality, vertrekken dan ook vanuit een economische invalshoek.

De bezoeken aan lokale bedrijven en overheidsinstellingen beogen het capteren van nuttige informatie in verband met reeds geplande of voorziene projecten waar Vlaamse producten en diensten kunnen ingezet worden. FIT organiseert geen activiteiten waarbij de Verenigde Arabische Emiraten worden aangeprezen als investeringslocatie. Wel wordt ingespeeld op mogelijke investeringsopportuniteiten voor Vlaanderen, waarbij een doelpubliek wordt geïdendeerd dat daar tijdens dit wereldgebeuren aanwezig is. Het gaat niet alleen over de Verenigde Arabische Emiraten, maar heel de wereld komt daar samen en je kunt er dus mee connecteren.

Dat neemt niet weg dat er een grote bezorgdheid is ten aanzien van de mensenrechten in de Verenigde Arabische Emiraten. Daar werd zeker aandacht aan besteed in de voorbereidingen van de deelname aan Expo Dubai.

Zo heeft FIT er mee over gewaakt dat in de selectieleidraad van de openbare aanbesteding voor de bouw van het Belgisch paviljoen expliciet wordt verwezen naar het respecteren van verplichtingen inzake milieu-, sociaal en arbeidsrecht, zoals vastgelegd door internationale bepalingen van onder meer de Internationale Arbeidsorganisatie.

Daarnaast ben ik ervan overtuigd dat we net via dialoog, economische contacten en culturele uitwisseling de nodige openheid kunnen creëren om aandacht voor mensenrechten te vragen. Hierbij kan ik verwijzen naar de performance 'Flemish Xperience', die op het programma van de Vlaamse week staat, en aandacht heeft voor inclusiviteit.

Ook valt op te merken dat er op Expo Dubai zelf ruime aandacht gaat naar het thema vrouwenrechten. In die zin ben ik ervan overtuigd dat een mondiaal event als een wereldtentoonstelling, waarbij in feite de blik van de hele wereld op de Verenigde Arabische Emiraten is gericht, een belangrijke positieve impuls kan geven aan de mensenrechten.

Ik wil ook nog meegeven dat ik op zondag 24 oktober zal deelnemen aan de 'High level governmental session: shaping a post-pandemic world' op de G-STIC conference in Dubai, georganiseerd door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Samen met andere hoge vertegenwoordigers van landen en regio's die, zoals Vlaanderen, pionieren in technologische transformatie en innovatie, zal ik daar een keynotespeech houden. G-STIC wil via technologische oplossingen bijdragen tot het versnellen van de realisatie van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, vanuit het besef dat dit via business as usual niet zal lukken.

Hoe zal ik aandacht schenken aan de mensenrechtenproblematiek in de Verenigde Arabische Emiraten? Ik trek op het vlak van de naleving van de mensenrechten resoluut de Europese en internationale kaart. We kaarten problemen op het vlak van het respect voor de mensenrechten dus voornamelijk aan via het Europese en het multilaterale kader. Want zo staan we sterker als Vlaanderen, zeker in landen en regio's waar we niet of zeer beperkt aanwezig zijn, zoals de Verenigde Arabische Emiraten.

Ik heb begrepen dat de Europese Commissie ook aanwezig zal zijn op de Expo via de hoge vertegenwoordiger Borrell. Het Europees Parlement spoorde de hoge vertegenwoordiger onlangs in een resolutie aan om de mensenrechtensituatie in de Emiraten aan te pakken, dus ik ga ervan uit dat hij deze taak ook zal opnemen.

Ook ik zal in gesprekken tijdens de Expo, waar relevant en mogelijk, aan mijn gesprekspartners aangeven dat ook Vlaanderen voorstander is van een voortgezette dialoog met de EU-instellingen, en dat de thema's mensenrechten en arbeidsrechten ook moeten worden besproken, omdat we daar veel belang aan hechten.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Bedankt, minister-president. Ik had uiteraard begrepen dat dit vooral een economische missie was. Maar tegelijkertijd kun je dat moeilijk loskoppelen, zoals u zelf ook suggereert in uw antwoorden.

Het is zeer goed dat daar voldoende aandacht voor is, bijvoorbeeld bij de aanbesteding. Het is zeer belangrijk dat we zelf dat goede voorbeeld geven. Maar tegelijkertijd zegt u dat we die locatie niet aanprijzen als plek om te investeren. Maar door dat overleg met de minister van Dubai, en door een plaatsbezoek met een Vlaams bedrijf dat daar zijn vestiging heeft, wordt dat natuurlijk wel wat gepromoot. Is dat volledig verkeerd? Neen, maar het betekent wel dat we daar omzichtig mee moeten omspringen. Want in datzelfde advies van de SERV waarnaar ik verwees, staat heel expliciet de oproep om vanuit de overheid vooral ook onze bedrijven te informeren over hoe zij daar op een goede manier mee kunnen omgaan.

Ik ben blij dat u aanhaalt dat u in uw gesprekken mensenrechten mee op de agenda zult zetten, waar mogelijk, en dat het Europees kader daarin ook gevolgd wordt. Maar tegelijkertijd is mijn vraag wel of we op de een of andere manier de deelnemende bedrijven daar extra rond kunnen prikkelen, bijvoorbeeld door goede voorbeelden te geven van bedrijven die daar vandaag actief zijn, of in andere regio's waar er ook af en toe problemen zijn met mensenrechten. Is er een manier om die good practices aan de bedrijven mee te geven?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Aerts, FIT doet dat al jaren. Wanneer zij bedrijven advies geven, wordt er altijd gewezen op de mensenrechten en op internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat zit standaard in de FIT-begeleiding.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.